

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Το Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας & Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Συνδιοργανώνει

με τον Δήμο Μακρακώμης, τον Δήμο Λαμιέων, την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος και τον Πολιτιστικό-Εξωραϊστικό Σύλλογο Γαρδικιωτών Ομιλαίων Φθιώτιδος,

το Τμήμα Φιλολογίας Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών,

το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης,

το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων,

το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Φλώρινα) του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και το Ινστιτούτο Ανθρωπιστικών Ερευνών,

το Ινστιτούτο Νησιωτικών και Ορεινών περιοχών της Μεσογείου/Κύπρος,

την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Στερεάς Ελλάδος,

τον Σύνδεσμο Φιλολόγων Ν. Φθιώτιδος,

τους Συλλόγους Γυναικών Αγίου Γεωργίου Τυμφρηστού, Μακρακώμης, Σπερχειάδας

την Ιερά Μητρόπολη Φθιώτιδος

το

9ο Θερινό Σχολείο Τζουμέρκων και Νοτιοανατολικής Πίνδου

με θέμα: **Μονοπάτια Γεύσεων**

Γαρδικί Ομιλαίων Δυτικής Φθιώτιδας, 21-27 Αυγούστου 2023

Το πλαίσιο

Η τροφή-διατροφή συνιστά «ολικό κοινωνικό φαινόμενο», έναν ή πολλούς και σύνθετους τρόπους επικοινωνίας και δημιουργίας, κοινωνικών και πολιτισμικών σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων, πολλά και διαφορετικά πολιτισμικά διατροφικά συστήματα. Ταυτόχρονα οι γεύσεις αποτελούν έναν μέσο μύησης σε εμπειρίες και γνώσεις, αναγκαίες για την υλοποίηση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η τροφή και κατ' επέκταση η παραγωγή της εφόσον εμπεριέχει γνώσεις, πρακτικές, εμπειρίες, συναισθήματα που εκφράζονται ατομικά και συλλογικά δημιουργώντας κοινή ταυτότητα και «αίσθημα του συνανήκειν», και συν-κινήσεις, ενσωματώνει τον κοινωνικό και πολιτισμικό χώρο-χρόνο εντάσσεται αυτοδίκαια στην πολιτιστική κληρονομιά (υλική και άυλη).

Τα τοπικά διατροφικά συστήματα στηρίζονται στην εν-τόπια παραγωγή διατροφικών προϊόντων τα οποία μετασχηματίζονται μέσα από τη μαγειρική γνώση και τους κανόνες, τις νόρμες και τις πολιτισμικές συνήθειες σε τροφή και δια-τροφή δηλ. κατάλληλη για βρώση και για σκέψη, που εκφράζει τρόπους ταυτότητας και συνοχής της κοινωνίας, καταναλώνεται ατομικά και συλλογικά δημιουργώντας και συνέχοντας τον ιδιαίτερο τοπικό πολιτισμό.

Τα αγροδιατροφικά προϊόντα γνωρίζουν σήμερα ευρύτατη χρήση ως «παραδοσιακά» με ποικίλα και διαφορετικά χαρακτηριστικά και κριτήρια (τόπου, χρόνου, πολιτισμού, φυσικού περιβάλλοντος, προέλευσης πρώτων υλών, παραγωγής, μεταποίησης, χρήσης, ποιότητας κ.ά) ενσωματώνοντας πολιτισμικά χαρακτηριστικά και τεχνογνωσία τα οποία προκύπτουν ως αποτέλεσμα ιστορικών διαδικασιών και πολιτισμικών προσμειξιών με ιστορικό βάθος αλλά και καθημερινή παρουσία στην παραγωγή και κατανάλωση και αναγνωρίζονται ως στοιχεία της ελληνικής διατροφικής ταυτότητας.

Τι θα γίνει και πότε

1η ημέρα απόγευμα (21 Αυγούστου)

Γενικές ομιλίες για την ιστορία, την κοινωνία και την οικονομία της περιοχής και εισηγήσεις για τη διατροφή και τον πολιτισμό της Συζήτηση.

2η και 3η ημέρα (22 και 23 Αυγούστου)

Τέσσερα (4) workshops (εργαστήρια), δύο ανά κάθε ημέρα, πρωί και απόγευμα, με τέσσερις θεματικούς άξονες:

1. Τροφή και γεύσεις ως οικονομική διεργασία
2. Η διατροφή ως κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο. Νέα διατροφικά φαινόμενα
3. Ανιστορώντας τη γαστρονομία και τις γεύσεις
4. Η χρήση (στην εκπαιδευτική διαδικασία) και η «κεφαλαιοποίηση» της τοπικής πολιτισμικής διατροφικής παράδοσης στον τουρισμό και τη διαπολιτισμικότητα

Τους παραπάνω θεματικούς άξονες θα εισηγηθούν ειδικοί επιστήμονες (ερευνητές, καθηγητές) με ερευνητικό, διδακτικό και δημοσιευμένο έργο.

Οι συμμετέχοντες/ουσες στα εργαστήρια θα χωριστούν σε ομάδες και για μια ώρα μετά το τέλος δύο - τριών εισηγήσεων, θα συζητήσουν μεταξύ τους, ώστε στη συνέχεια κάθε ομάδα να διατυπώσει την άποψή της για όσα ειπώθηκαν. Επιπλέον, σε κάθε εργαστήριο θα κληθούν άνθρωποι από τα διπλανά χωριά ή την περιοχή με γνώση επί των θεμάτων και κυρίως με πρακτική εμπειρία (ντόπιοι λόγιοι, τεχνίτες, επαγγελματίες), να καταθέσουν τη δική τους γνώση ώστε να υπάρξει επικοινωνία ανάμεσα στους επιστήμονες και τους επαγγελματίες.

4η και 5η ημέρα (24 και 25 Αυγούστου)

Επιτόπια έρευνα σε τέσσερα χωριά της περιοχής από ομάδες των συμμετεχόντων/ουσών, με επικεφαλής έναν επιστήμονα, με βάση ερωτηματολόγιο και ελεύθερη συζήτηση, πρωτίστως με βάση τον ερευνητικό άξονα που θα ανατεθεί.

Βράδυ 5ης ημέρας (25 Αυγούστου)

Λαϊκό γλέντι

6η ημέρα (26 Αυγούστου)

Παρουσίαση των πορισμάτων κάθε ερευνητικής ομάδας. Κλείσιμο εργασιών και αποχώρηση. Μετάβαση στην Υπάτη Φθιώτιδας-φιλοξενία Δήμου Λαμιέων, εισαγωγικές ομιλίες.

7η ημέρα (27 Αυγούστου)

Επιτόπια έρευνα (09.30 π.μ.-12.30 μ.μ.). Γεύμα. Αναχώρηση.

Σημαντικές Ημερομηνίες

- Οι εργασίες του ΘΕΣΤ. θα πραγματοποιηθούν **21 έως 27 Αυγούστου 2023**
- Υποβολή Αιτήσεων: έως 5 **Ιουλίου 2023**
- Τελική Αξιολόγηση των Αιτήσεων: **12 Ιουλίου 2023**

Τόπος Διεξαγωγής-Εγκαταστάσεις

Τα μαθήματα, καθώς και η διαμονή/φιλοξενία των φοιτητών και των διδασκόντων, θα πραγματοποιηθούν στο Ξενοδοχείο Ομιλαία στο [Γαρδίκι Φθιώτιδας](#) του Δήμου Μακρακώμης.

Συμμετέχοντες/ουσες

Το Θερινό Σχολείο απευθύνεται σε μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, υποψήφιους διδάκτορες και σε τελειόφοιτους προπτυχιακούς φοιτητές/τριες από τον ευρύτερο χώρο των κοινωνικών και ανθρωπιστικών σπουδών. Έχει δε διεπιστημονικό χαρακτήρα.

Ανώτατος Αριθμός: 25 άτομα.

Κόστος Συμμετοχής

Το κόστος συμμετοχής των φοιτητών ορίζεται στο ποσό των **120 ευρώ**.

Περιλαμβάνονται:

- α. Παρακολούθηση/Συμμετοχή στο σύνολο των Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων
- β. Διαμονή
- γ. Διατροφή (πρωινό και ένα γεύμα)
- δ. Μετακινήσεις για τις ασκήσεις επιτόπιας έρευνας

Δεν περιλαμβάνονται τα έξοδα μετακίνησης των συμμετεχόντων/ουσών από/προς τον χώρο διεξαγωγής.

Πιστοποιητικό Παρακολούθησης

Πιστοποιητικό Παρακολούθησης θα χορηγηθεί σε όλους τους συμμετέχοντες στο Θερινό Σχολείο, εφόσον παρακολουθήσουν τα μαθήματα και το σύνολο των δραστηριοτήτων και των ασκήσεων επιτόπιας έρευνας σε ποσοστό 100% και μετά την αποστολή των ερευνητικών ημερολογίων.

Επιστημονική Επιτροπή

1. **Αυδίκος Ευάγγελος**, ομ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Πρόεδρος ΘΕΣΤ
2. **Καραδήμας Δημήτριος**, Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας, ΕΚΠΑ
3. **Δαλκαβούκης Βασίλης**, Αναπληρωτής Καθηγητής Εθνογραφίας του Ελλαδικού Χώρου, Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, αναπληρωτής πρόεδρος ΘΕΣΤ .
4. **Ανδρέου Αντρέας**, Καθηγητής Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.
5. **Γούσιος Δημήτρης**, Καθηγητής Χωροταξίας και Ανάπτυξης Ύπαιθρου Χώρου Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.
6. **Ηλιάδου Σοφία**, Καθηγήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.
7. **Καπλάνογλου Μαριάνθη**, Καθηγήτρια Λαογραφίας, Τομέας Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας, Τμήμα Φιλολογίας, Φιλοσοφική Σχολή ΕΚΠΑ.
8. **Καραμανές Ευάγγελος**, Διευθυντής Ερευνών Κέντρου Έρευνας της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών.
9. **Ματάλα Αντωνία-Λήδα**, καθηγήτρια στην Ανθρωπολογία της Διατροφής, Τμήμα Επιστήμης Διαιτολογίας–Διατροφής της Σχολής Επιστημών Υγείας και Αγωγής του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου.
10. **Νικολάου Σουζάνα- Μαρία**, Καθηγήτρια Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
11. **Οικονόμου Ανδρομάχη**, Διευθύντρια Ερευνών Κέντρου Έρευνας της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών.
12. **Βοζίκας Γιώργος**, ερευνητής Β΄ Βαθμίδας, Κέντρο Έρευνας της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών.

13. **Δαλκαβούκης Βασίλης**, Αναπληρωτής Καθηγητής Εθνογραφίας του Ελλαδικού Χώρου, Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης .
14. **Χρυσανθοπούλου Βασιλική**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Κοινωνικής Λαογραφίας, Τομέας Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας, Τμήμα Φιλολογίας, Φιλοσοφική Σχολή ΕΚΠΑ.
15. **Παπακώστας Χρήστος**, Αναπληρωτής Καθηγητής Λαογραφίας και Ελληνικού Παραδοσιακού Χορού Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
16. **Κράββα Βασιλική**, Επίκουρη Καθηγήτρια Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ανθρωπολογίας της κατανάλωσης, Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης.
17. **Κούζας Γιώργος**, Επίκουρος Καθηγητής Αστικής Λαογραφίας, Τομέας Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας, Τμήμα Φιλολογίας, Φιλοσοφική Σχολή ΕΚΠΑ.
18. **Γάκη Δήμητρα**, Ε.ΔΙ.Π. στο Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
Κασκαμανίδης Ιωάννης, ΕΔΙΠ Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας .
19. **Καμινιώτης Βάιος Φ.**, διδάκτορας, εντεταλμένος διδάσκων λαογραφίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.
20. **Κασσαβέτη Ορσαλία-Ελένη**, Διδάκτορας, Συντονίστρια/Διδάσκουσα Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες (ΑΠΚΥ) / Μέλος ΣΕΠ (ΕΑΠ).
21. **Λάλλας Δημήτρης**, Διδάσκων στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδας (ΔΙ.ΠΑ.Ε.), Μεταδιδάκτορας Κοινωνιολογίας.
22. **Λούβαρης Κώστας**, Δρ. Διδακτικής Γεωλογίας, Διδάσκων Τμήματος Φυσικής Παν. Θεσσαλίας
23. **Παντίδου Γεωργία**, Δρ. Διδακτικής της Λογοτεχνίας, Σύμβουλος Εκπαίδευσης Φιλολόγων Ν. Φωκίδας.
24. **Βε Μαρία**, Φιλολόγος – Μουσικός, Μ.Εδ., Υποψ. Δρ. Παν. Ιωαννίνων, Διευθύντρια 2ου Γυμνασίου Λαμίας.
25. **Δαλκαβούκη Άλκηστη**, Υπ. Διδάκτορας ΕΜΠ

Οργανωτική Επιτροπή

1. **Πρόεδρος:** Ευάγγελος Αυδίκος, Ομ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,
2. **Αντιπρόεδρος Α΄ :** Εκπρόσωπος Περιφέρειας.
3. **Αντιπρόεδρος Β΄:** Εκπρόσωπος Δήμου Μακρακώμης.
4. **Γενική Γραμματέας:** Παντίδου Γεωργία, Φιλολόγος, Δρ. Διδακτικής της Λογοτεχνίας, Σύμβουλος Εκπαίδευσης Φιλολόγων Ν. Φωκίδας.
5. **Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων:** Βε Μαρία, Φιλολόγος – Μουσικός, Μ.Εδ., Υποψ. Δρ. Παν. Ιωαννίνων, Διευθύντρια 2ου Γ/σίου Λαμίας.
6. **Ταμία:** Χριστόπουλος Κων/νος, Δάσκαλος, Πρόεδρος Πολιτιστικού - Εξωραϊστικού Συλλόγου Γαρδικιωτών Ομιλαίων Φθιώτιδος .

Μέλη:

7. Βε Ανδριάνα, Φιλολόγος, Μ.Εδ.
8. Βες Γεώργιος, Φιλολόγος
9. Καλαμάρα Ειρήνη, Απόφοιτος Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων ΤΕΙ Αθηνών (Τουριστικές Επιχειρήσεις).
10. Καλλέργη Γεωργία, Δασκάλα, Αφηγήτρια Λαϊκών Παραμυθιών.
11. Κίσσα Πολυξένη, Πτυχιούχος Τμήματος Επικοινωνίας Μέσων και Πολιτισμού.
12. Λούβαρης Κώστας, Γεωλόγος, 1ο Γυμνάσιο Λαμίας, Διδάκτωρ Τμήματος Φυσικής Παν. Θεσσαλίας
13. Παπανάγνου Βασιλική, Θεολόγος, Πρόεδρος Τοπικής Κοινότητας Υπάτης
14. Παπαδοπούλου Βασιλική, Αρχαιολόγος, Διαχειρίστρια Πολιτισμού (MSc), Συνεργάτης Πολιτισμού Δήμου Λαμιέων
15. Ρήγα Λαμπρινή Λυδία, Αντιδήμαρχος Παιδείας και Αθλητισμού του Δήμου Μακρακώμης.
16. Ρουποτιά-Σκαμαγκούλη Ευμορφία, Φιλολόγος, Εντεταλμένη Δημοτική Σύμβουλος για τον Πολιτισμό (Δήμος Λαμιέων)
17. Σκαρλάτου Μαρία, Μαθηματικός, Μ.Εδ.
18. Στρωματιάς Στέλιος, Ιστορικός-Αρχαιολόγος, Μ.Α.
19. Σχοινιά Αικατερίνη, Φιλολόγος, Υποψήφιος Διδάκτωρ Λαογραφίας ΕΚΠΑ.
20. Σωτηρόπουλος Γεώργιος, Σύμβουλος Εκπαίδευσης Φιλολόγων Ν. Ευρυτανίας.
21. Σωτηροπούλου Λίνα, Φιλολόγος, Μ.Α., Φοιτήτρια Τμημ. Τουρκικών Σπουδών και Π.Μ.Σ. «Λογοτεχνία και Λαϊκός Πολιτισμός - Γ. Μέγας» Τμημ. Φιλολογίας ΕΚΠΑ

Γραμματεία - Υποβολή Αιτήσεων (8thsummerschoolgardiki@gmail.com)

Λεοντάρη Φωτεινή, Φιλολόγος

Διδάσκοντες/ουσες¹

1. **Αυδίκος Ευάγγελος**, ομ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Πρόεδρος
2. **Βοζίκας Γιώργος**, ερευνητής Β' Βαθμίδας, Κέντρο Έρευνας της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών
3. **Γάκη Δήμητρα**, Ε.ΔΙ.Π. στο Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.
4. **Γούσιος Δημήτρης**, Καθηγητής Χωροταξίας και Ανάπτυξης Υπαίθρου Χώρου Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.
5. **Δαλκαβούκη Άλκηστη**, Υπ. Διδάκτορας ΕΜΠ
6. **Δαλκαβούκης Βασίλης**, Αναπληρωτής Καθηγητής Εθνογραφίας του Ελλαδικού Χώρου, Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης.

---

¹ Αναμένεται η ομάδα των διδασκόντων να πλαισιωθεί και με άλλους επιστήμονες. Θα ακολουθήσει ανακοίνωση του Προγράμματος.

7. **Καμινιώτης Βάιος Φ.**, διδάκτορας, εντεταλμένος διδάσκων Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.
8. **Καπλάνογλου Μαριάνθη**, Αναπληρώτρια καθηγήτρια Λαογραφίας, Τομέας Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας, Τμήμα Φιλολογίας, Φιλοσοφική Σχολή ΕΚΠΑ.
9. **Κασκαμανίδης Ιωάννης**, ΕΔΠ Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
10. **Κασσαβέτη Ορσαλία-Ελένη**, Διδάκτορας, Συντονίστρια/Διδάσκουσα Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες (ΑΠΚΥ) / Μέλος ΣΕΠ (ΕΑΠ)
11. **Κούζας Γιώργος**, Επίκουρος καθηγητής Αστικής Λαογραφίας, Τομέας Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας, Τμήμα Φιλολογίας, Φιλοσοφική Σχολή ΕΚΠΑ.
12. **Λάλλας Δημήτρης**, Διδάσκων στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδας (ΔΙ.ΠΑ.Ε.), Μεταδιδάκτορας Κοινωνιολογίας.
13. **Ματάλα Αντωνία-Λήδα**, καθηγήτρια στην Ανθρωπολογία της Διατροφής, Τμήμα Επιστήμης Διαιτολογίας–Διατροφής της Σχολής Επιστημών Υγείας και Αγωγής του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου.
14. **Παπακώστας Χρήστος**, Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
15. **Χρυσανθοπούλου Βασιλική**, Αναπληρώτρια καθηγήτρια Κοινωνικής Λαογραφίας, Τομέας Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας, Τμήμα Φιλολογίας, Φιλοσοφική Σχολή ΕΚΠΑ.
16. **Κράββα Βασιλική**, Επίκουρη Καθηγήτρια Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ανθρωπολογίας της κατανάλωσης, Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης.